

между всички славяни. За изнасянъ отъ българското царство *восъкъ* презъ Цариградъ отъ венециански и генуезки търговци на много мѣста се пише. Даже изрично се споменува, че *во. сѣка*, съ който тъй много се търгувало, билъ навсѣкжде познатъ подъ името *български*. Така, на италиански той се наричалъ *cera Zagore* (както се знае подъ *Загора* или *Zagora* у много двкументи се разбира *България* презъ срѣднитѣ вѣкове) или на френски *cire de Bulgarie* (Ср. *Heyd, Gesch. des Levantehandels*, I, 579, 580; II, 179, 351: ed. fr. II, 35; *Negri, Geographia*, 263 и т. н.). Тоя восъкъ се е изнасялъ главно изъ близкитѣ на Сливенъ пристанища: Месемврия и Анхиало. Последния градъ е билъ голѣмъ складъ и на други български продукти, богатства: разни храни, добитъкъ и т. н.

Единъ отъ по-важнитѣ за насъ занаяти е билъ *желъзарството* и *производството на оржжия*. Ще се види по-долу, че презъ срѣдата на робството Сливенъ се е обѣрналъ на главенъ *арсеналъ* за цѣлата турска империя. Дори въ 1829 г. когато производството на оржжия тукъ е намаляло, *Enchelm* подчертава името Сливенъ съ характерния изразъ *fabrique d'armes* (фабрика за оржжия). За подобенъ арсеналъ или фабрика презъ българското царство не се чува*), обаче, излизайки отъ условията въ Сливенъ, които сж способствували за развоя на туй крупно производство, трѣбва да подиримъ зародиша му въ предтурски времена. Така, преданието разправя, че сливенскитѣ села *Демирджилий*, *Трапоклово* и *Бургуджий*, ако и съ нови имена, отчасти потурчени, сж стари о легнали върху или край основитѣ на срѣдновѣковни *желъзарски заселища*. Че въ по-ново време *демирджиитѣ* (желъзаритѣ) сж били все *цигани*, на каквито заселища нѣкои нѣясни предания приписватъ заправянето на частъ отъ тия села (напримѣръ Демирджилии и Бургуджиин), това малко ще ни погрѣчи.

Обратно, преданията сочатъ на желъзарски заселища въ срѣдновѣковна България, които сега или сж изчезнали или въ тѣхъ нѣма вече и поменъ даже отъ желъзарство. Така, старото *Раково* между Сливенъ и Котелъ, както се види и отъ стари пѣсни, се е славѣло съ изработването на разни желѣзни и медни издѣлия. То било тогава градъ и болшинството отъ дюгенитѣ му сж били *медникарски*. Горѣно е отъ кърджалиитѣ, но края на неговото желъзарство и медникарство трѣбва по-скоро да се търси при падането ни подъ турцитѣ. Въ планинската околностъ на сѣверъ отъ Айтосъ се намира между турци осамотено българско село *Вресово* (при изворитѣ на Хаджи-дере). По предание това днешно село е било презъ време на българското царство *градъ*, подчиненъ на Ямболъ съ 17 медникарски дюкяна и се наричало първоначално

*) Вж. рапорта на Шахимъ-паша до Султана.